

MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
KAPOSVÁRI CAMPUS

**AZ ISKOLA ÉS A SZÜLŐI KÖZÖSSÉG KOMMUNIKÁCIÓJÁNAK
ÉS KAPCSOLATTARTÁSÁNAK COVID-JÁRVÁNY OKOZTA VÁLTOZÁSA
A PÉCSI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM ÁLTALÁNOS ISKOLÁIBAN**
(szakdolgozat)

Témavezető:

Dr. Csajka Edina
egyetemi docens

Készítette:

Sebők Zsolt
PSZV hallgató

Kaposvár

2023

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés / Kutatási módszerek
2. A kommunikáció
 - 2.1 A kommunikáció fogalma
 - 2.2 A kommunikáció modellje
 - 2.3 Mi a kommunikáció szerepe?
 - 2.4 A kommunikáció típusai
3. A Pécsi Református Kollégium általános iskolái
 - 3.1 A települések
 - 3.2 A Kollégium iskolái
 - 3.3 Az általános iskolák gyermek- és pedagógus létszáma
 - 3.4 A PRK vezetési struktúrája
4. Hitben nevelés
5. Szülői értekezletek, fogadóórák
 - 5.1 A szülői értekeztet
 - 5.2 A fogadóóra
6. Elektronikus napló, belső levelezési rendszer, Microsoft Teams
 - 6.1 Az elektronikus napló
 - 6.2 A belső levelezési rendszer
 - 6.3 A Microsoft Teams
7. Szülői munkaközösség
8. Ismerkedő foglalkozások
9. Iskolai rendezvények
 - 9.1 Karácsonyi (adventi) vásár
 - 9.2 Szülő-tanár bál
 - 9.3 Pedagógus nap
 - 9.4 Szeretethíd
10. Összegzés

Bevezetés / Kutatási módszerek

Dolgozatomban az alábbi kérdésekre keresem a válasz(oka)t: *Milyen mértékben és milyen módon változtak meg az előző szakdolgozatomban említett kapcsolattartási formák általános iskoláinkban? Ezek a változ(tat)ások kényszerűségből vagy ésszerűségből történtek? Vajon minden változ(tat)ás mögött szükségszerűen a járványidőszak tanulságai álltak?*

A kérdések megválaszolásához rendelkezésemre álltak *másodlagos adatok*, mégpedig a 2019-es interjúk során szerzett információk összessége (a továbbiakban csak a jelenleg releváns információforrásokat említem), továbbá az elmúlt néhány hónap során gyűjtött *elsődleges adatok* halmaza. Négy esztendővel ezelőtt személyes interjút készítettem tagiskoláink vezetőivel és (akkori) vezető-helyetteseivel, továbbá írásban fordultam információért a *Baranyai Református Egyházmegye* (a továbbiakban *Egyházmegye*) espereséhez. Áttanulmányoztam intézményünk stratégiai és operatív dokumentumait, továbbá számtalan papír alapú és elektronikusan fellelhető szakirodalmat annak érdekében, hogy a kapcsolattartást minél részletesebben és hitelesebben tudjam bemutatni. Az említett információforrások – beleértve interjúim alanyait is – természetesen jelenlegi szakdolgozatom forrásanyagát is gazdagítják: akkori beszélgetőpartnereimet – fókuszba helyezve a kulcskérdéseket – újra megkérdeztem (írásban), hogy a 2019-es kapcsolattartási formák hogyan és miként változtak. Ezeken kívül az egész 2. fejezet megírásához egy újabb, az előzőekben nem felhasznált tanulmányt, *Kovács Edina Zita: A kommunikáció alapfogalmai és eszközei* című munkáját használtam fel: segítségével egy rövid, lényegre törő – a szülők és az iskola közti kapcsolattartásra fókuszáló – „kommunikációs kisokos”-t vázolok fel. Ebben a – az említett tanulmány gondolatait, továbbá a kommunikációs kutatásokban definiált fogalmakat felhasználó, ám – saját készítésű fejezetben több olyan szegmenst, amely kevésbé lényeges a témát tekintve, csak (legfeljebb) érintek, megemlítek, ám a releváns jellemzőket részletesebben kifejtem.

Kvantitatív módszert is alkalmaztam, készítettem egy Covid-kérdőívet, melyet mindhárom iskola összes pedagógusának kiküldtem. Sajnos a visszaérkezett válaszok mennyisége (23 kitöltött kérdőív a mintegy 80-ból) alulmúlta várakozásaimat, ám a visszajelzések arra alkalmasak voltak, hogy egy külön alfejezetet (6.3) szenteljek egy teljesen új kapcsolattartási formának.

Összegzés

„Tagiskoláink „táblacserés” jellege, továbbá az ezeket a falvakat jellemző társadalmi-gazdasági háttér determinálja, hogy nagyharsányi és drávafoki kollégáink bizonyos területeken egészen más megoldásokhoz, forgatókönyvhöz folyamodnak ugyanazon cél elérése érdekében. Míg Pécssett a városi lét szülőkre és gyerekekre gyakorolt hátrányaival (rohanó életmód; nagyobb stressz; egymásra való odafigyelés hiánya; felszínes, sokszor a közösségi oldalakra korlátozódó társas kapcsolatok...) küzdünk, addig a hátrányos helyzetű településeknek számító Nagyharsányban és Drávafokon a szubkulturális és szociokulturális háttér formálása a legnagyobb próbatétel.” – írtam előző szakdolgozatomban. (Szakdolgozat 2019)

Ezek a gondolatok azért helytállóak most is, mert a Covid okozta változásokat a fent említettek is befolyásolták. A három általános iskola nem egyformán szűrte le a járványidőszak tanulságait, több esetben különbözőképpen értékelte a vál(toztat)ásra okot adó körülményeket – ennek egyrészt a fenti sajátosságok, másrészt a vezetők/tantestületek felfogásbeli különbözősége volt az oka.

Szakdolgozatom elején feltett kérdéseimre választ kaptam. Alapvetően objektív, ám nem titkoltan szubjektív elemeket tartalmazó összegző értékelés következik.

- a) A **hitben nevelés** tekintetében nem volt sok mozgástér, hiszen a teljes intézményben egységes keretek között kell ezeket az alkalmakat (meg)tartani. Ennek okán a Covid utáni időszakban mindhárom általános iskolában változatlan tartalommal folytatódott a hitben nevelés. Egyedül Pécssett történt egy – általam visszalépésként értékelt – változtatás, a nagy (családi) istentiszteletek helyszínének templomból sportcsarnokba „költöztetése”. Ezt a változtatást nem tartom szükségszerűnek, sokkal inkább kényelmi lépésnek.
- b) A hitben nevelés kérdéséhez hasonlóan kötöttek a **szülői értekezletek és a fogadóórák**, így tulajdonképpen természetesnek tekinthető, hogy mindhárom iskolában visszaállt a Covid előtti állapot. Egyedül Drávafok vezetett be lényeges változtatást azzal, hogy az alkalmaihoz kapcsolt félévi és év végi igazgatói beszámolók és értékelések nem személyesen, szóban hangzanak el, hanem írásban kerülnek kiküldésre (ahogyan a járványidőszakban is).
- c) Az **elektronikus napló és a belső levelezési rendszer** használatában Pécssett és Drávafokon szinte semmilyen változás nem következett be: Pécssett igyekszünk teljes körűen kihasználni mindkettő funkcióját, míg Drávafokon továbbra sem tudják kollégáink használni egyiket sem. Ennek oka az a jelentős lemaradás, amely a szubkulturális és szociokulturális háttérből következik: a szülői közösségnek (tisztelet a kivételnek!) se anyagi forrása, se

kedve, motivációja nincs használni a naplót, helyette egyszerűbbnek tartják, ha a Facebook Messengeren érdeklődnek. Nagyharsányban – kihasználva a Covid-időszakra leginkább jellemző elektronikus kapcsolattartást – igyekeznek a szülőket egyre inkább a napló és az e-mailes kapcsolattartás felé terelni.

- d) A **szülői munkaközösségek** munkája hasonlóan folytatódott a járvány után, mint ahogyan előtte működött. Pécssett szorgalmas, agilis, kezdeményező szülői közösség szocializálódik folyamatosan, míg tagiskoláinkban passzívak a munkaközösségek. Nagyharsány számolt be arról, hogy a helyzet még rosszabbodott is a pandémia alatt.
- e) Az **ismerkedő foglalkozások** terén Nagyharsányban történt jelentősebb változás, hiszen a Covid alatti intenzív online beiskolázási kampányt a jelenléti oktatás megkezdése után is folytatták és folytatják. Ők tehát profitálni tudtak a pandémia alatti kényszerű kapcsolattartási formából. Drávafok nehezen mozdul, csak a 2022/23-as tanévben indultak újra ismerkedő foglalkozásaik.
- f) A **karácsonyi vásár** Pécssett megszűnt. Az új vezető tervei között másfajta karácsonyi összejövetel/alkalom szerepelt, s e tervének megvalósításához a kétéves Covid-szünet segítséget nyújtott. Ez a változ(tat)ás nem a járvány terhére írható, a Covid csak beékelődött a folyamatba. Nagyharsányban tulajdonképpen a járványidőszak előtti formában kerül megrendezésre, lényegi változás nem történt.
- g) A csak Pécssett és Nagyharsányban megrendezett **szülő-tanár bál**ok lebonyolításában lényegi változás nem történt.
- h) Sajnálatos tény, hogy a **Szeretethíd** alkalmi Pécssett megszűntek, de örömteli, hogy tagiskoláink folytatják ezt a szép hagyományt. A pécsi megszűnés – különösen annak fényében, hogy Nagyharsányban és Drávafokon folytatják – nem írható a Covid számlájára, sokkal inkább a Pécsi iskolában jellemző érdektelenség a ludas ebben.

•

Úgy érzem, **Pécs** összességében jobban is kijöhetett volna a Covid-időszakból. Igaz, hogy a hagyománnyal bíró, jól bejáratott kapcsolattartási formák egy része – szülői értekezletek és fogadóórák, elektronikus kapcsolattartás az e-napló és a levelezőrendszer segítségével, a szülői munkaközösség munkája, ismerkedő foglalkozások, szülő-tanár bál – nem szenvedték meg lényegesen a jelenléti oktatás hiányát, de talán éppen azért tudtak talpra állni, mert volt múltjuk, volt mihez visszanyúlni. Ugyanakkor hagyományos programok lettek kitörölve az iskolai életből: nincs templomi családi istentiszteletünk, a karácsonyi vásárt egy jóval kisebb érdeklődésre számot tartó „karácsonyi forgatag” váltotta fel, és a *Szeretethíd* sem kerül megrendezésre már.

Az említett programok megváltozása, megszűnése egyik esetben sem szükségszerű következménye annak, hogy a járványidőszakban nem kerültek megrendezésre.

Nagyharsányt érzem a háromszereplős „verseny” győztesének. Programjaikban visszalépés tulajdonképpen nem történt, több esetben profitálni tudtak covidos tapasztalataikból.

A lassan mozduló **Drávafokot** a járvány mellett sportszarnokának építése is visszavetette kicsit, hiszen életük igen kényelmetlenné vált a munkálatok miatt, így megszokott programjaik újraindításában nem siettek.